

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5OboE/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	6707213118
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6707213118.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpený: Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti povinnej J. T., nar. XX. Y. XXXX, L., o vymożenie 249,49 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11 Er 5091/2007, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012, č. k. 16 CoE 242/2012-53 a o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012, č. k. 16 CoE 242/2012-53, takto

rozhodol:

Konanie o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012, č. k. 16 CoE 242/2012-53, v časti týkajúcej sa zamietnutia návrhu na prerušenie konania z a s t a v u j e

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania sa z a m i e t a .

Dovolanie oprávneného sa o d m i e t a .

Povinnej sa náhrada trov dovolacieho a odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen poveril súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu na základe rozhodcovského rozsudku z 26. júla 2007 sp. zn. SR 4840/07 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila Slovenská rozhodcovská, a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Zvolen uznesením z 22. júna 2012, č. k. 11 Er 5091/2007-23, exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej aj „Exekučný poriadok“) v spojení s ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku a v nadväznosti na ust. § 52 ods. 1, 2 a 3, § 53 ods. 1, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. O neprípustnosti exekúcie súd rozhodol podľa ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, s použitím európskej právnej úpravy, dotýkajúcej sa problematiky spotrebiteľských zmlúv a ochrany práv spotrebiteľa. Zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným zo zmluvy o úvere posúdil ako spotrebiteľský vzťah a aplikoval naň okrem vnútroštátnej právnej úpravy (Občiansky zákonník a zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej

radu č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii) aj Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica Rady 93/13/EHS“), konkrétne čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1, 3 a čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, pričom v odôvodnení uznesenia prezentoval právny názor, vyplývajúci z výkladu danej smernice, obsiahnutý v rozsudkoch Súdneho dvora (EÚ) vo veci C-334/92, C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05 a vo veci C-243/08. Exekučný súd konštatoval, že rozhodcovská doložka, obsiahnutá v zmluve o úvere, nebola dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytovania úveru, ako súčasti formulárovej zmluvy o úvere. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, síce formálne napĺňa podmienku uvedenú v písm. q/ bodu 1 Prílohy k Smernici Rady 93/13/EHS, keďže rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov, avšak vychádzajúc z povahy samotnej zmluvy o úvere je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným konaním, bude takmer vždy veriteľ. Súd mal za zrejmé, že vo svojich dôsledkoch bola rozhodcovská doložka spôsobilá vytvoriť neprekonateľnú prekážku pred uplatnením ústavného práva spotrebiteľa na prístup k súdu. Uviedol, že rozhodcovská doložka v tomto zmysle zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je neplatná podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Ak rozhodcovský súd svoju právomoc konať a rozhodnúť v spore medzi zmluvnými stranami vyvodil z neplatnej rozhodcovskej doložky, následne vydaný rozhodcovský rozsudok nemôže tvoriť spôsobilý exekučný titul v exekučnom konaní. Navyše zmluva o úvere z 20. decembra 2006 obsahuje tiež ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sankciu spojenú s nesplatením svojho záväzku, ktorá sankcia je neplatnou, spotrebiteľa nezaväzujúcou podmienkou. Keďže exekučný súd skonštatoval, že v prebiehajúcej exekúcii absentuje vykonateľný exekučný titul, je to dôvodom na jej vyhlásenie za neprípustnú a následné zastavenie. O trovách exekúcie exekučný súd rozhodol s poukazom na ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku tak, že oprávneného, ktorý zastavenie exekúcie zavinil, zaviazal nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 15,94 eur.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací. Po preskúmaní napadnutého uznesenia rozhodol uznesením z 8. októbra 2012, č. k. 16 CoE 242/20102-53 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že z predloženého spisu mal preukázaný skutkový stav tak, ako ho uviedol súd prvého stupňa. Okresný súd vec správne právne posúdil, keď vychádzal pri rozhodovaní z relevantnej skutočnosti, že daný zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkom založený zmluvou o úvere z 20. decembra 2006 je nutné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah a následne vychádzajúc z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy, zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a v nadväznosti na články Smernice Rady 93/13/EHS svoje rozhodnutie náležité zdôvodnil. Odvolací súd poznamenal, že vyslovené stanovisko je plne konformné a v súlade s početnou judikatúrou Súdneho dvora EÚ (napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08, C- 76/10) dotýkajúcou sa problematiky spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa.

K námietke oprávneného, podľa ktorej súd nemal k záveru o existencii spotrebiteľského vzťahu podklad vo vykonanom dokazovaní, odvolací súd poznamenal, že všetky skutočnosti, potrebné pre právne posúdenie zmluvného vzťahu medzi oprávneným a povinným sú zrejmé z obsahu predloženej zmluvy o úvere. Súd mal z obsahu zmluvy o úvere preukázané, že sa v predmetnej veci jedná o spotrebiteľský úver, pretože sú naplnené zákonné znaky spotrebiteľského úveru, vyplývajúce z ustanovenia § 1 ods. 2 písm. e/, § 2 a § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, ako aj ďalšie predpoklady, vyžadované touto osobitnou právnou normou na to, aby sa vzťah medzi veriteľom a dlžníkom podriadil právnemu režimu tohto zákona. Odvolací súd podotkol, že exekučný súd tieto skutočnosti vo svojom rozhodnutí zohľadnil a v odôvodnení uznesenia venoval pozornosť skutočnosti, že na daný zmluvný vzťah dopadá i špeciálna úprava spotrebiteľských zmlúv obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, hoci zdôraznil, že rozhodnutie

nebolo založené na skúmaní zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľských úveroch vyžadovaných touto osobitnou právnou normou.

Odvolací súd ďalej konštatoval, že na právny vzťah založený medzi oprávneným a povinnou zmluvou o úvere z 20. decembra 2006, od ktorej sa uplatnený nárok oprávneného v danej exekučnej veci odvíja, je nutné aplikovať ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch platné a účinné v čase uzatvorenia zmluvy, ako aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka zaoberajúce sa problematikou spotrebiteľských vzťahov a ochrany práv spotrebiteľa, a to aj napriek tomu, že zmluva o úvere bola uzavretá podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

Exekučný súd počas celého exekučného konania (t. j. v každom štádiu vedenia exekúcie) je povinný dôsledne skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Je tak predovšetkým povinný skúmať, či podklad, na základe ktorého sa exekúcia vedie, je spôsobilým exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Súd môže v tomto rozsahu skúmať exekučný titul na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesné zareagovať. V tejto súvislosti poukázala odvolací súd na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 1997 sp. zn. 3 Cdo 164/1996. Námietku oprávneného, že exekučný súd nie je súdom „tretostupňovým“, ale vykonávacím, a teda nebol oprávnený na preskúmavanie rozhodcovského rozhodnutia a prekročil svoje právomoci, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú aj s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 456/2011-19 z 23. novembra 2011. Vyslovený právny názor navyše plne zodpovedá záverom obsiahnutým v judikáte Súdného dvora (ES) vo veci Pohotovosť C-76/10 zo 16. novembra 2010.

Odvolací súd poukázal na to, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“), je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplní príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. Tomuto záveru napokon svedčí i doslovné znenie ustanovenia § 35 ZoRK, ktoré účinky rozhodcovského rozsudku obmedzuje len na účastníkov. Už z tejto formulácie je zrejmé, že nebolo zámerom zákonodarcu bezvýhradne viazať všetky štátne orgány účinkami rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský súd je - napriek výsledku svojej činnosti v podobe rozhodcovského rozsudku - súkromnoprávny orgán a rozhodcovské konanie je súkromnoprávnym konaním.

Odvolací súd sa zaoberal aj preskúmaním rozhodcovskej doložky v súlade s kritériami, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Na základe námietok uvedených v odvolaní dospel k záveru, že rozhodcovská doložka začlenená do rámca podmienok štandardnej zmluvy spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

K oprávneným namietanej skutočnosti, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinnej, v rozhodcovskom konaní nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, odvolací súd uviedol, že je irelevantná. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu, exekučný súd iba skúmal, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, ako aj, či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor. Pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd.

Podľa odvolacieho súdu nie je sporné, že doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý nemožno preskúmať podľa § 37 ZoRK, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 ZoRK). Súčasne ale s týmto tvrdením odvolací súd zdôraznil vzhľadom na

oprávneným predložený exekučný titul - rozhodcovský rozsudok, že súd je oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy (doložky), či rozhodnutie, ktoré má predstavovať exekučný titul, uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie, bolo vydané orgánom, ktorý má na to právomoc. Ani predošlé vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je prekážkou res iudicata, veci už raz právoplatne rozhodnutej, pretože poverenie pre súdneho exekútora nemá charakter súdneho rozhodnutia. Neobstojí preto ani tvrdenie oprávneného, že súd môže pristúpiť k zastaveniu konania o výkone rozhodnutia rozhodcovského súdu alebo exekučného konania realizovaného na podklade takéhoto rozhodnutia len na návrh účastníka.

Pokiaľ oprávnený namietal, že exekučný súd založil a svoje rozhodnutie odôvodnil normatívnou úpravou, ktorá v Slovenskej republike nemá povahu prameňa práva, keď aplikoval ustanovenie Smernice Rady 93/13/EHS, ktorá nemá všeobecnú záväznosť, odvolací súd poukázal na čl. 6 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS a dodal, že uvedená smernica bola prevzatá do nášho právneho poriadku zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník, pričom na základe zásady nepriameho účinku tak, ako to vyplýva z čl. 6 smernice, je táto záväzná aj pre Slovenskú republiku, a treba ju používať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam vnútroštátneho poriadku, ktoré upravujú spotrebiteľské právne vzťahy (rozsudok Súdneho dvora (ES) vo veci C-334/92 zo 16. decembra 1993 Teodoro Wagner Miret proti Fondo de Garantía Salarial body 20, 21; rozsudku v prípade 106/89 Marleasing v La Comercial Internacional de Alimentación [1990] ECR I-4135, bod 8; rozsudky vo veci 14/83 z 10. apríla 1984 Sabine von Colson a Elisabeth Kamann proti Land Nordrhein-Westfalen a vo veci 79/83 z 10. apríla 1984 Doroty Harz proti Deutsche Tradax GmbH). V závere k tejto otázke odvolací súd uviedol, že po preskúmaní napadnutého uznesenia vyplýva, že exekučný súd v rozhodnutí aplikoval v prvom rade vnútroštátnu právnu úpravu, dotýkajúcu sa spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa a len podporne poukázal na znenie článkov Smernice Rady 93/13/EHS, v nadväznosti na výklad danej smernice obsiahnutý v ustálenej judikatúre Súdneho dvora EÚ.

K námietke oprávneného, týkajúcej sa slovenského znenia písm. q/ bodu 1 prílohy Smernice Rady 93/13/EHS, ktoré je podľa jeho názoru odlišné od znenia uvedeného písmena v iných úradných jazykoch únie, odvolací súd uviedol, že sa uvedenou námietkou nezaoberal. Vychádzal pritom zo znenia § 205 ods. 3 O. s. p., kde je stanovené, že rozšíriť, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Námietku týkajúcu sa slovenského znenia písm. q/ bodu 1 prílohy smernice oprávnený prvýkrát uplatnil až v doplnení odvolania, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 10. augusta 2012. Zákonná lehota na podanie odvolania pritom oprávnenému uplynula už 21. júla 2012.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku oprávneného, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonával náležité dokazovanie, lebo platí, že v exekučnom konaní sa už dokazovanie na objasnenie skutkového stavu veci nevykonáva, ale sa len overuje existencia exekučného titulu. Tam, kde povinným je spotrebiteľ, súdna prax vyžaduje určitú zvýšenú ochranu spotrebiteľa, lebo ho považuje za „slabšieho“ voči dodávateľovi. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa majú exekučný súd a exekútor dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor, a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán. Pre záver o vyslovení neplatnosti rozhodcovskej doložky bolo postačujúce oboznámiť sa s písomným vyhotovením zmluvy, pretože už na prvý pohľad je zrejmé, že ide o zmluvu formulárovú, štandardne používanú oprávneným ako dodávateľom.

Odvolací súd v odôvodnení uznesenia poukázal na znenie bodu 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a dodal, že súd ju správne právne posúdil ako neprijateľnú, a s poukazom na ust. § 54 Občianskeho zákonníka tým absolútne neplatnú (spotrebiteľa nezaväzujúcu) zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa (podmienka nebola so spotrebiteľkou vopred individuálne dojednaná a celkom zjavne nemala reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť).

Odvolací súd súhlasil s názorom okresného súdu, že pokiaľ právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako

celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnej vznikol nárok, ktorého vymoženiu by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Odvolací súd uviedol, že predpokladom na vedenie exekúcie voči dlžníkovi je exekučný titul (§ 41 Exekučného poriadku). Exekučným titulom je iba také rozhodnutie, ktoré je vykonateľné (materiálne a formálne). V tomto rozsahu skúma exekučný súd exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50), na prípadný návrh povinného na zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. V tomto zmysle je koncipované aj ust. § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku, ako dôvod zastavenia exekúcie. Tento dôvod zahŕňa i prípad, kedy sa exekúcia nemala vôbec začať, keďže rozhodnutie nebolo vykonateľné a v čase rozhodovania o zastavení exekúcie stále vykonateľné nie je. Okresný súd danú exekúciu zastavil s odkazom na ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak exekúciu vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Takáto iná právna kvalifikácia nemá žiaden vplyv na vecnú správnosť výsledku rozhodnutia.

Rozhodnutie prvostupňového súdu bolo vecne správne vo výroku i napriek tomu, že exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku namiesto § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku.

Odvolací súd sa následne stotožnil s názorom okresného súdu ohľadne výroku o trovách exekúcie.

Preto odvolací súd uznesenie okresného súdu potvrdil ako vo výroku vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Odvolací súd nepovažoval za potrebné prebiehajúce exekučné konanie prerušiť z dôvodu, že požiada Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke výkladu primárneho a sekundárneho únieového práva tak, ako to požadoval oprávnený.

Odvolací súd poukázal na ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a uviedol, že súd je ako autoritatívny orgán, rozhodujúci spory a iné právne veci, povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. Konanie o predbežnej otázke podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ (ďalej aj „ZFEÚ“) má povahu osobitného nesporného a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady ES. Konanie o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože v tomto konaní Súdny dvor Európskej únie vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu požiadať Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke je zakotvená v druhej vete článku 267 ZFEÚ. Túto povinnosť však nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku totiž nevyplýva, že všeobecný súd môže prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru návrh na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke o výklade právneho aktu Európskej únie len na návrh účastníka konania, a rovnako predpokladom takéhoto procesného postupu nie je len samotná skutočnosť, že sa v konkrétnej veci aplikuje ustanovenie zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah únieových právnych noriem, alebo ak sa aplikuje ustanovenie únieového právneho predpisu. Predpokladom povinnosti začať konanie o predbežnej otázke, týkajúcej sa výkladu komunitárneho práva, je v zmysle ustálenej judikatúry Súdného dvora predovšetkým skutočnosť, či otázka komunitárneho práva, týkajúca

sa platnosti alebo výkladu únievého práva, je pre riešenie daného prípadu relevantná. Zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva. Rozhodnutie o otázke hraníc aplikovateľnosti únievého práva (tiež o jeho výklade alebo o jeho platnosti), teda, musí mať bezprostredný súvis so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom v tom zmysle, že ho determinuje po stránke právnej. Zároveň prejudiciálna otázka nastolená Súdnemu dvoru EÚ nesmie byť zjavne neopodstatnená a irelevantná vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu, jej potenciálne zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúci spor, a zároveň nesmie ísť o otázku akademickú v tom zmysle, že táto otázka nemá reálny základ v prejednávanom spore.

Odvolací súd sa v odôvodnení uznesenia vyčerpávajúco zaoberal každou otázkou oprávneného, ktorá mala byť podľa neho predložená Súdnemu dvoru EÚ a konštatoval, že nedospel k záveru, že by v prejednávanom prípade existovala potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou výkladu únievého práva na Súdny dvor EÚ, návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že:

- a) súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. a/ O. s. p.),
- b) v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. d/ O. s. p.),
- c) sa nepodal návrh na začatie konanie, hoci podľa zákona bol potrebný (ust. § 241 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. e/ O. s. p.),
- d) súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. f/ O. s. p.),
- e) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Na základe právnej argumentácie uvedenej v dovolaní oprávnený navrhuje, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a keďže rovnakými vadami je postihnuté aj rozhodnutie prvostupňového súdu žiada, aby dovolací súd v celom rozsahu zrušil aj uznesenie prvostupňového súdu a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a v prípade úspechu bola oprávnenému priznaná náhrada trov dovolacieho konania. Oprávnený tiež navrhol, aby súd prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p. a Súdnemu dvoru EÚ na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ predložil prejudiciálne otázky v znení aký je uvedený v dovolaní. Oprávnený tiež navrhol, aby dovolací súd postupoval podľa ust. § 243 O. s. p. a rozhodol o odložení vykonateľnosti napadnutého uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012, sp. zn. 16 CoE 242/2012, a to so zreteľom na uvedenú právnu argumentáciu a najmä skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie vykazuje tak závažné právne nedostatky, že jeho výkon v prostredí právneho štátu je vylúčený.

Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený aj odvolanie v časti, ktorou odvolací súd zamietol jeho návrh na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. Svoje odvolanie odôvodnil predovšetkým tým, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom podľa § 205 ods. 2 písm. a/ a § 221 ods. 1 písm. d/ O. s. p., že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p., keď súd nesprávne interpretoval a aplikoval ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v spojení s ustanovením § 36 ods. 5 Exekučného poriadku. Zdôraznil tiež, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia, a že v ňom bol nesprávne poučený o nemožnosti napadnúť odvolaním výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Za týchto okolností je napadnuté rozhodnutie svojvoľné, arbitrárne, porušujúce jeho ústavné právo vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Ústavy SR, ako aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v označenom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

Povinná sa k dovolaniu a odvolaniu oprávneného nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012 č. k. 16 CoE 242/2012-53 v časti o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Oprávnený v procesnom postavení, v ktorom sa nachádza v preskúmvanej veci, bol už účastníkom konania vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných konaniach pred najvyšším súdom, v ktorých - tak, ako aj v tomto prípade - podal odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu; najvyšší súd konanie o jeho odvolaniach v týchto veciach zastavil (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu zo 14. marca sp. zn. 3 Cdo 28/2013 a sp. zn. 3 Cdo 24/2013, ako aj z 25. marca 2013 sp. zn. 3 Co 7/2013) s tým, že a) odvolaním možno napadnúť len rozhodnutie súdu prvého stupňa, b) rozhodnutie krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní zamietnutý návrh na prerušenie konania, a ktorým bolo potvrdené odvolaním napadnuté rozhodnutie, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa (ale je rozhodnutím odvolacieho súdu) a c) najvyšší súd na rozhodnutie o odvolaní smerujúcom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je funkčne príslušný (§ 9 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 10 ods. 1 a 2 O. s. p.). Najvyšší súd na uvedené rozhodnutia v podrobnostiach poukazuje s tým, že aj v preskúmvanej veci sa stotožňuje s právnymi závermi v nich vyjadrenými.

Vzhľadom na to, že funkčná príslušnosť najvyššieho súdu na prejednanie odvolania oprávneného nie je daná, najvyšší súd konanie o odvolaní zastavil (§ 103 a § 104 ods. 1 O. s. p.).

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. októbra 2012 č. k. 16 CoE 242/2012-53 podal včas oprávnený, zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., skúmal, či je dôvodný jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

K podobnému návrhu oprávneného na prerušenie dovolacieho konania sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia zo 14. mája 2013 sp. zn. 3 ECdo 46/2013, 3 Co 44/2013, z 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 76/2013 a z 3. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 34/2013, na ktoré v podrobnostiach poukazuje s tým, že s právnymi závermi v nich vyjadrenými sa stotožňuje aj v preskúmvanej veci, pre účely ktorej opakuje, že Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania.

V danom prípade sa síce v dovolaní napadnutých rozhodnutiach spomína aj Smernica, z určujúceho hľadiska išlo, ale zo strany súdov nižších stupňov o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (Občianskeho zákonníka a Exekučného poriadku). Najvyšší súd vzhľadom na to nedôvodný návrh na prerušenie konania zamietol.

V ďalšom najvyšší súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávneným podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávannej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., oprávneným napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky žiadneho z nich. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k

niektoré z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 28. februára 2013 sp. zn. 2 Cdo 17/2013, z 30. apríla 2013 sp. zn. 2 ECdo 16/2013, z 24. mája 2013 sp. zn. 2 ECdo 90/2013, z 26. júna 2013 sp. zn. 2 Cdo 7/2013, z 26. júla 2013 sp. zn. 2 ECdo 63/2013, z 3. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 58/2013, 14. mája 2013 sp. zn. 3 ECdo 46/2013, 3 Co 44/2013, 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 76/2013, 3. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 34/2013, 6. augusta 2013 sp. zn. 3 Cdo 2/2013 a 6. augusta 2013 sp. zn. 3 Cdo 45/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, nie je rozhodnutím o veci samej, a preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle v § 237 písm. d/ O. s. p. (viď aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 1. februára 2012 sp. zn. 5 Cdo 205/2011 a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2012 sp. zn. III. ÚS 254/2012).

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá iba na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania - nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu; v danom prípade ale bol podaný návrh na vykonanie exekúcie.

Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd pri skúmaní, či je exekučný titul vykonateľný (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu a nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.), lebo je postačujúce, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu.

Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie, či k návrhu na vykonanie pripojený exekučný titul je formálne aj materiálne vykonateľný, nevykonával na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného; obdobne - teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávneného - môže exekučný súd dospieť k tomuto záveru aj pri riešení identickej otázky (vykonateľnosti exekučného titulu) v neskorších štádiách exekučného konania.

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zastavením exekúcie sa neodopiera právo na výkon rozhodnutia a neznemožňuje oprávnenému možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.); pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

Tieto právne závery zastáva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov - je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je

vykonateľný exekučný titul.

Osobitne k námietke oprávneného, že § 57 ods. 5 Exekučného poriadku (údajne) v znení účinnom v čase zastavenia exekúcie ukladal súdu, aby pri postupe podľa § 57 ods. 1 písm. g/ a k/ nariadil pojednávanie, najvyšší súd uvádza, že súd prvého stupňa exekúciu zastavil uznesením z 22. júna 2012, teda v čase, keď nebol povinný nariadiť pojednávanie (túto povinnosť by mal až s účinnosťou od 9. augusta 2012 do 31. decembra 2012, pričom od 1. januára 2013 podľa § 58 ods. 2 Exekučného poriadku má súd možnosť, nie povinnosť, nariadiť v takomto prípade pojednávanie, ak je to nevyhnutné pre objasnenie veci). Odvolací súd v danom prípade nenariadil odvolacie pojednávanie, lebo mu to umožňovalo ustanovenie § 214 ods. 2 O. s. p. V danej veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie v zmysle § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p. a rovnako nebol splnený ani jeden z dvoch ostatných predpokladov (§ 214 ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p.), za splnenia ktorých predseda senátu odvolacieho súdu musí vždy nariadiť pojednávanie. Z uvedeného vyplýva, že nariadenie pojednávania bolo na úvahe odvolacieho súdu. Rovnako najvyšší súd nevzhliadol dôvody, pre ktoré by bolo potrebné nariadiť pojednávanie, či už pred súdom prvého stupňa alebo pred odvolacím súdom. V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že v štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Je potrebné ešte k argumentácii oprávneného uviesť, že už súd prvého stupňa konštatoval neprijateľnosť rozhodcovskej doložky a povinný v ďalšom konaní pri vedomí tohto záveru súdu o neprijateľnosti podmienky (z rozhodnutia súdu prvého stupňa) nevyjadril vôľu, že si nepraje, aby bolo vylúčené jej uplatnenie, čím by vlastne vyslovil súhlas s dotknutou zmluvnou podmienkou. Odvolací súd pri zistení totožného záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky ako súd prvého stupňa mohol ex offo vyvodzovať dôsledky tohto zistenia. Oprávnený i povinný mali v konaní tak pred súdom prvého i druhého stupňa možnosť oboznámiť sa s obsahom spisu, avšak najneskôr z rozhodnutia súdu prvého stupňa už mali vedomosť o tom, že v konaní sa posudzuje otázka formálnej i materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu (čo je napokon exekučný súd povinný), a že v rámci tohto posudzovania sa skúma prijateľnosť rozhodcovskej doložky, od ktorej odvodzoval rozhodcovský súd svoju právomoc na rozhodnutie veci rozhodcovským rozsudkom, ktorý bol predložený v tomto konaní ako exekučný titul. Oprávnený zaujal stanovisko k právnomu záveru súdu prvého stupňa o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky v podanom odvolaní. Legitímne teda mohol očakávať v odvolacom konaní otváranie otázky prijateľnosti rozhodcovskej doložky, ale napokon aj v prvostupňovom konaní, pretože exekučný súd je povinný skúmať vykonateľnosť exekučného titulu (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a taktiež je aj bez návrhu povinný zastaviť exekúciu prebiehajúcu na základe tuzemského rozhodcovského rozsudku, ak zistí v rozhodcovskom konaní také vady, výsledkom ktorých je, že rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 2 ZoRK).

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody rozhodnutia. Rovnako odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavné nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Námietka oprávneného týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí súdov oboch stupňov rovnako nie je dôvodná.

K námietke oprávneného, že slovenský preklad Smernice Rady 93/13/EHS nie je správny, najvyšší súd uvádza, že až do nadobudnutia účinnosti nariadenia Rady č. 216/2013 zo 7. marca 2013 o elektronickom uverejňovaní Úradného vestníka Európskej únie je právne záväznou jeho písomná podoba, ktorej vyhotovenia v slovenskom jazyku zabezpečuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 3 zákona č. 416/2004 Z. z. o úradnom vestníku Európskej únie).

Oprávneným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí (R 111/1998 a tiež III. ÚS 551/2012) a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú (R 54/2012), nie sú vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených oprávneným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplyva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd však nepriznal povinnej náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania, pretože povinná návrh na jej priznanie nepodala (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.